

Anti-pestprotocol

Inhoudsopgave Anti-pestprotocol

	Bladzijde
Inleiding	3
Belang van een anti-pestprotocol	4
<ul style="list-style-type: none">• Uitgangspunten• Methode (s) voor de sociaal emotionele ontwikkeling• Leerlingvolgsysteem	
Pesten	5 - 6
<ul style="list-style-type: none">• Wat is pesten• Wat is het verschil tussen plagen en pesten• Vormen van pesten• Welke rollen worden er onderscheiden bij pesten• Wat zijn de signalen van een pestsituatie	
Aanpak	7 - 8
<ul style="list-style-type: none">• Preventieve aanpak• Curatieve aanpak• Welke stappen worden er gezet als er gepest wordt• Wat doet de school als de curatieve aanpak niet werkt• Rol van ouders• Rol van leekrrachten• Rol van anti-pestcoördinator	
Cyberpesten	9
<ul style="list-style-type: none">• Wat is cyberpesten• Tips ter voorkoming van digitaal pesten• Tips voor slachtoffers digitaal pesten	
Overig	10
<ul style="list-style-type: none">• Handige websites• Verwijzing naar plannen en protocollen	

Inleiding

Onze school moet een plek zijn waar kinderen, maar ook leerkrachten en ouders zich prettig, gewenst en veilig voelen. 'Samen leren leven' is onze doelstelling. Alleen op deze manier kunnen kinderen zich optimaal ontwikkelen en worden ze voorbereid op een toekomst in onze maatschappij. Het werken aan en oefenen van sociaal emotionele vaardigheden is een belangrijk onderdeel van ons onderwijs. Door regels en afspraken in te voeren, deze te oefenen en duidelijk zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen elkaar aanspreken wanneer zich ongewenste situaties voordoen.

Dit anti-pestprotocol is een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- De leerkrachten kunnen het pestgedrag signaleren en onderkennen.
- Het anti-pestprotocol vormt een plan van aanpak ten aanzien van:
 - Het voorkomen van pestgedrag
 - Het tijdig signaleren van pestgedrag
 - Het bespreekbaar maken en aanpakken van pestgedrag
 - De samenwerking tussen ouders en school om pestgedrag te voorkomen en om te buigen.

Met dit anti-pestprotocol verwachten wij als leerkrachten van onze school, samen met de leerlingen en ouders een positieve en effectieve bijdrage te kunnen leveren aan het voorkomen en bestrijden van pestgedrag.

Belang van een anti-pestprotocol

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus willen aanpakken. Pesten bedreigt het welzijn en de ontwikkeling van kinderen. Kinderen horen zich veilig en geborgen te voelen op school. Alleen dan kunnen ze zich in alle vertrouwen ontwikkelen. Wij willen dan ook een sociaalpedagogisch klimaat creëren waarin ieder kind zich ondersteund, betrokken, veilig en geaccepteerd voelt.

Uitgangspunten

Het pestprotocol is gebaseerd op een aantal uitgangspunten. Deze zijn:

- *Pesten komt vaak voor – maar is niet wenselijk.*
- *Pesten is een groepsprobleem*
- *Pesten gaat niet over schuld, maar over empathie en verantwoordelijkheid nemen voor elkaar.*
- *Gevoelens staan centraal, niet de feiten.*
- *Klemtoon op oplossend karakter*
- *Open staan voor ideeën van leerlingen*
- *Activeren van leerlingen*

Methode(s) voor de sociaal-emotionele ontwikkeling

Vanaf het schooljaar 2020-2021 starten we op de Torenberg met de methode Kwink voor sociaal-emotioneel leren (SEL).

KWINK:

- Werkt preventief voor verstorend gedrag en pesten
- Zorgt voor een sociaal veilige groep
- Voldoet aan de Wet Sociale Veiligheid.

In de bovenbouwgroepen wordt o.a. ook aandacht besteed aan:

- *Weerbaarheidstraining (groep 5 t/m 8)*
- *Omgaan met sociale media (groep 5 t/m 8)*
- Groepsopstelling (groep 5 t/m 8) voor in kaart brengen onderlinge verhoudingen en welbevinden kinderen (start schooljaar).

Leerlingvolgsysteem

Op de Torenberg maken wij gebruik van het leerlingvolgsysteem ZIEN! om het sociaal-emotioneel functioneren van de kinderen in kaart te brengen. ZIEN! Geeft inzicht in de eventuele ondersteuningsvragen en helpt leerkrachten het gedrag van kinderen beter te begrijpen. Leerkrachten vullen twee keer per jaar een vragenlijst in om het functioneren van kinderen in kaart te brengen. In de bovenbouw wordt ook door de kinderen een vragenlijst ingevuld. Deze lijsten worden geëvalueerd en besproken tijdens de groepsbesprekingen.

Pesten

Om pestgedrag te kunnen signaleren moet eerst wel duidelijk zijn wat pesten precies is, wat het verschil tussen plagen en pesten is en welke rollen er onderscheiden worden bij pesten. Deze begrippen worden in dit hoofdstuk afgebakend.

Wat is pesten?

*Pesten is het herhaaldelijk en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed kan verdedigen. Met **herhaaldelijk** wordt bedoeld dat het kind steeds het mikpunt van gemene en kwetsende opmerkingen of handelingen is. **Opzettelijk** betekent dat iemand bewust verdriet is aangedaan. Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van een **machtsverschil**. Slachtoffers zijn minder sterk dan pesters en kunnen zich dus niet goed verdedigen.*

Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

1. *Pesten gebeurt met opzet, plagen niet;*
2. *Pesten gebeurt telkens opnieuw tegen dezelfde persoon, plagen gebeurt af en toe en tussen verschillende personen;*
3. *Bij pesten is er sprake van machtsongelijkheid, bij plagen zijn kinderen ongeveer even sterk.*

Bij plagen is het dus niet de bedoeling om iemand bewust te kwetsen. Bij plagen blijft de verstandhouding en het onderlinge respect tussen kinderen behouden.

Vormen van pesten

- *Fysiek: slaan, duwen, schoppen*
- *Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen*
- *Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken*
- *Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden*

Welke rollen worden er onderscheiden bij pesten?

- *Pester: initiatiefnemer van het pesten;*
- *Assistent: doet actief mee met de pester, maar speelt geen hoofdrol in het pesten;*
- *Versterker: doet niet direct mee met het pesten, maar geeft de pester positieve feedback door toe te kijken of te lachen om het pesten;*
- *Slachtoffer: het gepeste kind;*
- *Verdediger: steunt en komt op voor het slachtoffer;*
- *Buitenstaander: weet van het pesten af, maar grijpt niet in.*

Wat zijn signalen voor een peestsituatie?

Signalen die erop kunnen wijzen dat een (uw) kind gepest wordt:

- *Het kind is bang om naar school te gaan of wijkt af van de normale (fiets)route;*
- *Het kind vraagt steeds of het met de auto naar school gebracht kan worden;*
- *Het kind wil om onduidelijke redenen thuisblijven;*
- *Het kind klaagt (vaak) 's ochtends, wanneer hij of zij naar school moet, dat hij of zij ziek is;*
- *Het kind komt thuis van school met vieze of kapotte kleren of rugzak;*
- *Het kind raakt steeds spullen kwijt;*
- *Het kind raakt vaak zakgeld kwijt, vraagt vaak om geld of steelt het (om aan de pester te geven);*
- *Het kind trekt zich terug, is stil en lijkt zijn of haar zelfvertrouwen kwijt te zijn;*
- *Het kind is angstig en gespannen;*
- *Het kind is zijn of haar eetlust kwijt en zegt dat het eten niet smaakt;*
- *Het kind heeft nachtmerries of huult zichzelf in slaap;*
- *Het kind heeft onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen;*

- *Het kind is chagrijnig, snel boos of lastig;*
- *Het kind is vaak alleen en brengt geen vriendjes meer mee naar huis;*
- *Het kind weigert te vertellen wat er aan de hand is of geeft ongeloofwaardige verklaringen voor zijn of haar gedragsverandering.*

Signalen die erop kunnen wijzen dat een (uw) kind pest:

- *Het kind doet op een overdreven manier stoer;*
- *Het kind is tegendraads en opstandig;*
- *Het kind kan zich niet inleven in de gevoelens van een ander;*
- *Het kind roddelt of verspreid vervelende geruchten;*
- *Het kind is agressief;*
- *Het kind heeft slechte schoolprestaties.*

Wanneer u ontdekt dat uw kind op enigerlei wijze betrokken is bij pesten op school, maak dan een afspraak met school en bespreek het probleem. Probeer kalm en positief te blijven. Pesten is een alledaags probleem en het allerbelangrijkste is om op een constructieve manier samen te werken om de situatie te verbeteren.

Pagina-einde

Aanpak

Onze school hanteert zowel een preventieve als een curatieve aanpak om pesten tegen te gaan. In dit hoofdstuk komen deze onderwerpen aanbod. Er wordt aandacht besteed aan de manier waarop de school pesten wil voorkomen en, mocht zich een pestincident voordoen, welke maatregelen de school neemt om een dergelijk incident op te lossen.

Preventieve aanpak

Op de Torenberg creëren we een pedagogisch klimaat waarin kinderen zich veilig voelen, waarin verschillen tussen kinderen geaccepteerd en gewaardeerd worden en waarin kinderen leren op een positieve manier met elkaar om te gaan.

- Aan het begin van het schooljaar wordt er met de leerlingen gekeken naar de afspraken en regels in de klas en de school. Kinderen worden betrokken bij het maken van regels en afspraken. Wij gebruiken hiervoor de methode Goed van start en Kwink. Het onderling plagen en pesten wordt benoemd en besproken in alle groepen.
- Werken aan een positieve sfeer in de groep is belangrijk. Hiervoor gebruiken we de methode sociale vaardigheden KWINK. Aan het begin van een schooljaar (de gouden weken) en na iedere vakantie is er extra aandacht voor het werken aan een positieve groep. Groeps- en klassenbouwers worden dan extra veel ingezet. Ook heeft al het personeel meegedaan aan de cursus Pedagogische tact, dit is een manier van aanpak die de sfeer in de school versterkt en kinderen leert omgaan met eigen verantwoordelijkheid.
- Als er aanleiding toe is, wordt er extra aandacht aan pestgedrag besteed in een klassikaal gesprek.
- De school laat merken dat het de aanpak van pesten belangrijk vindt en pesten niet wordt geaccepteerd. Dit komt meerdere malen per schooljaar terug.
- Kinderen weten hoe ze pesten kunnen melden. Dit wordt besproken. Pesten melden kan ook anoniem. Ook is er een vertrouwenspersoon. Belangrijk is dat deze persoon bekend is bij alle leerlingen en ouders.
- Leerkrachten gaan serieus om met pestgedrag.
- Regelmatig gesprekken met ouders zijn belangrijk om pesten tijdig te kunnen signaleren.
- Leerlingen worden aangesproken op hun gedrag, ook kinderen uit andere groepen.
- Twee keer per jaar worden de ZIEN vragenlijsten door leerkrachten ingevuld (groep 3 t/m8). Leerlingen vanaf groep 5 vullen minimaal 1 keer per jaar de ZIEN vragenlijst voor leerlingen in. Tweemaal per jaar wordt er in de groepen een sociogram ingevuld (alle groepen). Op deze manieren proberen we de sociale omgang en welbevinden van de kinderen in kaart te brengen en eventuele problemen tijdig te signaleren.

Curatieve aanpak

Door de preventieve aanpak hopen we al veel pestgevallen te voorkomen. Als een probleem hardnekkig is en blijft bestaan, dan gaan we over op een curatieve aanpak. Als school kiezen wij dan voor de No Blame methode.

De No Blame methode geeft leerkrachten alle vaardigheden in handen om kinderen te helpen om er zelf achter te komen hoe ze hun machtsbehoefte op een positieve manier kunnen invullen. Dat gebeurt op een manier die voor kinderen heel toegankelijk is en zonder allerlei moralistische aanwijzingen, omdat die – hoe goed bedoeld ook – vaak weerstand oproepen.

Concreet betekent dit dat kinderen gestimuleerd worden om anderen te helpen in plaats van ze te pesten. Als je dat op de juiste manier doet, blijkt dat heel er goed te kunnen en erg effectief te zijn.

Uit onderzoeken is gebleken dat dit de beste methode is om pesten aan te pakken. Het heeft tot veel positieve resultaten geleid en is vrij eenvoudig toe te passen.

Welke stappen worden er gezet als er gepest wordt?

De zeven stappen van de 'no blame' aanpak:

Stap 1: Gesprek met het slachtoffer

Doel: Duidelijkheid krijgen over de situatie, gericht op het gevoel van het slachtoffer.

Ouders en leerling moeten toestemming geven voor het verdere verloop van de aanpak.

Stap 2: Groep wordt samengeroepen voor een groepsgesprek met betrokken leerlingen

Doel: De kinderen uitnodigen om ze het probleem uit te leggen en ze verantwoordelijkheid te geven voor een oplossing.

Stap 3: Het probleem wordt besproken en uitgelegd.

Doel: empathie aanwakkeren

Stap 4: Deel de verantwoordelijkheid

Doel: het verantwoordelijkheidsgevoel van de kinderen aanwakkeren.

Stap 5: Vraag naar ideeën van iedereen van de groep

Doel: Tot concrete voorstellen komen

Stap 6: Laat het aan de groep over.

Doel: De kinderen tijd en ruimte geven om hun voorstellen uit te voeren.

Stap 7: Evaluatiegesprek met elk afzonderlijk

Doel: Te weten komen hoe het nu met de leerling en de anderen gaat, of ze zich aan de afspraken hebben gehouden en wat ze gemerkt hebben aan het slachtoffer.

Wat doet de school als de curatieve aanpak niet werkt?

Het kan voorkomen dat, ondanks dat de curatieve aanpak herhaaldelijk is toegepast, het pesten blijft bestaan. Vaak is er dan meer aan de hand. Na gesprekken met ouders en betrokkenen schakelen we dan als school externen in om hulp en begeleiding te geven bij het proces.

Bij aanhoudend pesten of ernstig gedrag waarbij de rust en veiligheid op school ernstig wordt verstoord handhaaft de school het protocol schorsing en verwijdering (voor dit protocol verwijzen we naar het veiligheidsplan Probaz en naar het bovenschoolse protocol schorsing en verwijdering).

Rol van ouders

Ouders geven vermoedens van pesten door aan school. In de eerste plaats mag dit gemeld worden bij de leerkracht of indien gewenst bij de anti-pestcoördinator.

Vanaf stap 1 worden ouders van de gepeste leerling bij het proces betrokken. Zonder toestemming van het slachtoffer en ouders kan de school niet verder met de stappen van de No Blame methode. Slachtoffer en ouders moeten achter de manier van aanpak staan.

Ouders van pesters worden niet meteen geïnformeerd. Als het pesten na het doorlopen van bovenstaande stappen toch doorgaat dan worden ook de ouders van de pesters geïnformeerd en bij het proces betrokken. Wij proberen het pesten in de eerste plaats op te lossen zonder direct een schuldige aan te wijzen.

Rol van anti-pestcoördinator

De anti-pestcoördinator van onze school is Nelleke Bakker (n.bakker@probaz.nl). Zij is naast de groepsleerkrachten het aanspreekpunt voor leerkrachten, leerlingen en ouders bij pestgedrag op

school. Ook ondersteunt zij leerkrachten bij pestgedrag in de klas en zorgt dat het pestprotocol en de stappen die hierin beschreven staan bij iedereen bekend zijn.

Cyberpesten

Naast direct of indirect pesten kan ook digitaal pesten of cyberpesten voorkomen. Leerlingen maken erg veel gebruik van internet en hebben in de bovenbouwgroepen meestal een mobiele telefoon. Een groot deel van hun leven speelt zich online af. Digitaal pesten is het pesten of misbruiken via internet en mobiele telefoon. De gevolgen van online pesten zijn voor slachtoffers vaak ernstig: de hele wereld kijkt mee. Wat op internet staat blijft vaak voor altijd circuleren. Ouders en leerkrachten kunnen moeilijker ingrijpen omdat digitaal pesten lastig traceerbaar is. De rol van ouders is in het geval van cyberpesten nog groter, omdat het zich grotendeels buiten de school afspeelt. Afstemming tussen ouders en school is heel belangrijk wat betreft de mogelijkheden van school in deze. De aanpak ervan is dezelfde als de aanpak van pesten in de klas/school. (zie interventies bij pestgedrag)

Op school besteden we in de bovenbouw groepen een aantal weken per jaar aandacht aan het omgaan met social media, mediawijsheid en veilig internetten.

Tips ter voorkoming van digitaal pesten:

- toon interesse in wat kinderen/leerlingen doen op internet
- praat regelmatig over wat er speelt op internet Individueel
- geef nooit je adres, achternaam, telefoonnummer
- bekijk hoe je mogelijke afzenders kunt blokkeren
- Gebruik altijd een bijnaam als je chat.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen inloggen onder jouw naam, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijst.
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Tips voor slachtoffer digitaal pesten

- maak direct melding (thuis en bij provider). (doe ook aangifte bij de politie indien van toepassing)
- bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op.
- reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zo mogelijk zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.

- blokkeer de afzender. Kan dat niet? Log uit! Als het gaat om sms'jes op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.

Overig

Handige websites

www.stoppestennu.nl

www.pesten.nl

www.pestweb.nl

www.mediawijsheid.nl/onlinepesten

www.stopdigitaalpesten.nl

Verwijzingen naar plannen/protocollen:

- Veiligheidsplan Probaz
- Protocol schorsing en verwijdering Probaz
- Schoolgids CBS de Torenberg
- Aanpak M5e boek (methode om met Pesten om te gaan). Eventueel in te zetten als de methode uit het protocol niet werkt.